

Ігрові вправи для розвитку слуху

У сприйманні мови велику роль відіграє слух. Слух може бути **біологічний** і **мовленнєвий**. За допомогою **біологічного** слуху людина розрізняє немовні, або навколишні звуки (свист вітру, спів птахів, голоси звірів, сигнал автомобіля і т.п.), може визначити джерело звуку, напрям звучання, віддаленість звуку, кількість звуків. Завдяки **мовленнєвому** слуху людина розрізняє голоси оточуючих її людей, розуміє зміст того, про що говорять, диференціює звуки рідної мови. **Мовленнєвий** слух впливає на якість оволодіння дитиною писемною мовою.

Отже, якщо вже 3-4-річну дитину навчити правильно сприймати на слух різні звуки, розуміти їх, далі вона легко оволодіє плавним і красивим мовленням, навчиться грамотно читати, писати і виконувати завдання на аналіз звукового складу слова. Пропоную ігрові вправи для розвитку слуху вашого малюка.

!!! У перших п'яти іграх дитина повинна визначити джерело звуку (назвати, що звучало). Перш ніж виконувати ці вправи, ознайомте дитину з предметами, що утворюють звук (іграшки, залізо, скло, дерево, папір та ін.). Чітко пояснюйте дитині кожне завдання і умови його виконання. Щоразу переконуйтеся, що дитина правильно зрозуміла завдання.

1. Гра «Що звучало?»

Дорослий добирає три-чотири іграшки, які можуть видавати різні звуки (барабан, брязкальце, дзвіночок, свисток тощо), знайомить дитину з їх назвами і звучанням. Після того як дитина це засвоїла, можна почати гру. Дитина заплющує очі. Звучить одна з іграшок. Дитина має впізнати і назвати іграшку, що звучала.

2. Гра «Впізнай за звуком»

На столі лежать предмети зі скла, дерева, заліза, паперу тощо. Дитина заплющує очі. Дорослий бере по черзі предмети і створює ними різні звуки: брязчить ключами, гортає книжку, стукає олівцем, шарудить газетою, переливає воду із чашки в чашку. Дитина повинна назвати предмет, яким був створений звук.

3. Гра «Магазин»

На столі стоять кілька однакових коробочок із різними предметами всередині. Покупець (дитина) запитує: «Що є в магазині?». Продавець (дорослий) відповідає, що в магазині є квасоля, гречка, борошно, цвяхи, гудзики. Покупець називає потрібний йому товар, бере по черзі коробочко, трусить ними і знаходить товар за звучанням. Продавець на слух перевіряє, чи не помилився покупець – знайшов за звучанням той товар чи ні. Дорослий і дитина можуть мінятися ролями.

4. Гра «Зустрічай гостей»

Для гри беруть три іграшки, наприклад зайчика, мишку і мавпочку, і добирають три іграшки, які можуть звучати (дзвіночок, свисток, брязкальце). Дорослий оголошує дитині, що до неї зараз прийдуть гості. Попереджає, що зайчик приїде із брязкальцем, мишка – зі свистком, мавпочка – із дзвіночком. Дитина відвертається, дорослий створює іграшками звуки. Малюк за

звуком відгадує, який гість їде.

5. Гра «Де звучало?»

Дитина сідає у центрі кімнати на стілець і заплющує очі. Дорослий по черзі бере предмети, які можуть звучати, і з різних боків від дитини утворює ними звуки. Дитина на слух повинна визначити, який предмет звучав, і рукою показати, з якого боку було чути звук.

6. Гра «Тихо – гучно»

Для цієї гри потрібен бубон або інший музичний інструмент, яким можна утворювати гучні і тихі звуки (якщо немає ні того, ні іншого, використайте якусь іграшку). Обов'язково стежте за тим, щоб за ходом гри малюк виконував саме потрібні рухи.

Варіант 1: Дорослий стукає у бубон тихо, потім голосно і дуже голосно. Відповідно до звучання бубна дитина виконує такі рухи: під тихий звук іде на носочках, під гучний – просто йде, під дуже гучний – біжить.

Варіант 2: Дитині дають у руки два прапорці. Дорослий голосно стукає у бубон, дитина підіймає прапорці вгору й махає ними. Бубон звучить тихіше, дитина опускає прапорці.

7. Гра «Знайди іграшку»

Спочатку дорослий показує дитині іграшку, яку він буде ховати. Коли дитина вийде з кімнати, ховає її. Дитина заходить у кімнату – дорослий тихо плескає у долоні. Коли дитина наближається до того місця, де захована іграшка, дорослий плескає сильніше, коли віддаляється – плескати майже припиняє. Плескання у долоні можна замінити гучною і тихою музикою.

8. Гра «Піжмурки»

Дитині зав'язують очі. Дорослий бере дзвіночок і ходить по кімнаті, дзвонячи ним. Дитина намагається

спіймати дорослого.

9. Гра «Відтвори ритм»

Дорослий паличкою чи олівцем відтворює прості ритми: та-та, та-та, та-та-та, та-та-та, та-та-та. Дитина повторює їх.

10. Гра «Визнач кількість звучань»

Дорослий створює паличкою чи олівцем різну кількість ударів по столу. Дитина рахує і називає кількість. Потім сама відтворює таку саму кількість звучань.

11. Гра «Хто летить (біжить, іде, стрибає)?»

Дорослий пояснює дитині: «Я буду казати правильно і неправильно. Якщо я казатиму правильно, ти плескаєш у долоні, якщо ні – в долоні плескати неможна. Наприклад, я кажу: птах летить, літак летить, метелик летить – це правильно, і ти плескаєш у долоні. А якщо я кажу: кішка летить – це не правильно, у цьому разі плескати у долоні не можна».

!!! Промовляйте фрази повільно, роблячи після кожної паузи, щоб надати дитині можливість подумати, правильно чи ні співвіднесено предмет із його дією.